

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LXXXI. An justita sit constans & perpetua voluntas, & c.

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

alicujus attingentis quidem personam, sed ad rem seu causam ipsam non facientis: ut cum dat veniam corvis, vexat censura columbas: cum Sejus fur dives dimittitur: Titius fur pauper suspenditur. Hic enim magis favetur Sejo, quàm Titio, non ob ipsius rei (id est, peccati) sed personę discrimen, cum propter paupertatem Titius potius, quàm Sejus, favore vel venia dignus sit.

LXXXI.

An Justitia sit constans & perpetua voluntas, &c.

Affirmatur.

VIRTUS valdè languida est & quia potius virtutis in omnibus ferè hominibus in hac misera natura. Sed nihilominus germana forma & Idea, seu solida expressiq; effigies virtutis menti proponenda est: quæ, si oculis cerni posset, mirabiles sui amores in nobis excitaret. Rectè igitur definitur Justitia particularis à Simonide: Est constans & perpetua voluntas suam cuiq; tribuendi. Sententia enim est verissima: Justitia est firma proærelis, seu constans decretum, seu firmum propositum voluntatis humanæ, ut suam cuique tribuat. Genus igitur in definitione ista est *ἰσότης*, pro habitu *ἰσότητος*. Talis justitia esse in aliquibus hominibus potest, propter

Ad virtutem tria requiruntur: rectum ju-

Cc fortio-

dicium, li-
bera cle-
dia & con-
stantia.

fortiorem cogitationem de lege, firmiorem
assensionem cordis, temperamenti bonita-
tem, & assuetudinem. Sic & castitas est con-
stans perpetuaq; voluntas vitandi omnes va-
gas libidines & commixtiones à Deo prohi-
bitas. Talis voluntas est quodammodo in Sci-
pione: quia cogitatio in eo de lege fortior est,
& hæc transmittit ad cor fortiores in id im-
pressiones per spiritus. 2. heroica in eo na-
tura vis est: physicum temperamentum cor-
dis non æstuat in eo, sed minus calidū & pla-
cidius est. 3. assuetudo confirmat cogitatio-
nem. Major igitur est in Scipione cordis sta-
bilitas, quàm in aliis multis. Sed longè major
in iis, in quibus est flamma seu lux accensa à
Spiritu sancto, ut in Iosepho. Sic verum est de
Idea, id est, integra dilectione, & non conta-
minata: Dilectio est impletio legis, et si in hac
imbecilli natura nos integrum ardentem pu-
rumq; amorem Dei & proximi non habea-
mus. Exempla autem insignia virtutum Ethic-
arum sunt, Fabricius Aristides, Ulysses: qui
inuitatus à Sirenibus (quarum, teste Homero,
in cantu tanta fuit vocū suavis, ut ad earum
saxa homines adhærerent,) eas præterit
ad malum navis alligatus, auribus sociorum
cera obstructis. Malus navis significat ratio-
nis in cordis non rectos impetus firmam &
moderatam dominationem. Cera, obstruens
aures,

Medium
officium
in nos ca-
dit, non
ag. leg. supra.

maures, significat disciplinam & diligentiam in
virandis illecebris.

LXXXII.

Justitiæ an prudentia τὴ σωφροσύνη seu pri-
ma debeantur?

JUSTITIA, quoddam alterum referatur, o-
mnium *κρατίσι* seu præstantissima videtur
esse, ait Aristoteles lib. 5. Ethic. cap. 1. Idq; ex
sententia Platonis, qui 4. de Repub. inter qua-
tuor principes virtutes supremam facit justiti-
am, quam in harmonia, concordia & consen-
su omnium animæ partium eruditè con-
stituit. Sed Aristoteles differens ex propria
sententia, prudentiam potius virtutum prin-
cipem statuit, quod & Plato facit 3. de legi-
bus. Hæc igitur discordia quomodo videtur
tibi componenda? Propter diversum respec-
tum utrunq; tueri possumus. Si effectus præ-
clarissimus longèq; præstantissimus Justitiæ
perpendatur in politica conversatione tuen-
da, justitia certè princeps erit. Hæc est *σωφροσύνη*
salus, *ὑγίεια, κάλλος, εὐδαιμονία* deniq; sanitas, vita-
q; & animi & reipublicæ. Plato 4. de Rep.
Sin verò efficiens causa actionum justitiæ,
nempe *ὁρθὸς λόγος* recta ratio spectetur: pri-
mas obtinebit prudentia. Hujus auspiciis cæ-
terarum virtutum choro comitatæ felix est
republica. Plato 3. de legibus.

Platoni vir-
tutis regi-
na est pru-
dentia,
Σοφίας
*ἡγεμὼν ἀσ-
φαλῆς.*

Et a

Virtutum